

באוצר החיים

פרשת תולדות

דברי אלקים חיים מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנו קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y. 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

עימוד ע"י ש.ה. 845-426-3347

פרישת תולדות

לשנוא את החטא ולא את החוטא

יש להמשיל זאת למי שיש לו בן יחיד וחביב שלקה במחלה מסויימת, שבודאי אין נפשו של האב סולדת מבנו בגלל זה, ולא תמעט אהבתו אליו מאומה, ורק המחלה המקנת בקרבו היא לצנינים בעיניו.

כמו כן צריך המוכיח לאהוב את האדם החוטא, ואדרבה עליו להתקרב אליו יותר ולקשר את נשמתו למקורה, ורק העבירה גופה תהא מגונה ומאוסה בעיניו.

שנאו רע – ולא החוטא

זה פירוש הכתוב (תהלים צז, י) אוהבי ה' שנאו רע, היינו רק את הרע גופא ולא את החוטא, אשר עליכם להשפיל עצמכם אליו להשיבו אל אביו, ואי משום החשש שמא ע"ז הנכם עלולים להמשך אחריו לעשות כמעשיו ח"ו, השי"ת שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם.

וז"ש (ערכין טז, ב) תמיהני אם יש בדור הזה שיודע להוכיח, "יודע" הוא מלשון אהבה, וע"ד שכתב רש"י (בראשית יח, ט) כי ידעתיו, לשון חיבה כמו מודע לאישה (רות ב) הלא בועז מודעתנו (שם א) ואדעך בשם (שמות לב).

והיינו אשר תמה אם יש בדור הזה מי שיודע להוכיח מתוך אהבה, כדרך שהיו תלמידי הבעש"ט מחזירים בתשובה אנשים אשר סרו מדרך הישר, ע"י שהיו מראים להם אותות של

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק.

פירש"י ואלה תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה, וכבר נתעוררו בזה כל המפרשים מה רצה רש"י בזה, וכן צ"ב כוונת אומרו "האמורים בפרשה", תו קשה מאי קמ"ל במ"ש אברהם הוליד את יצחק, ועי' ברש"י.

ולח"ץ בפרשה ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אוהבת את יעקב, תמוה להבין פשר אהבתו של יצחק לעשו, היאך אפשר שבזה שעשו העמיד פנים ושאל כיצד מעשרין את התבן ואת המלח יוכל לרמות את יצחק אבינו, וכי לא הבחין כי שאר מעשיו מקולקלים.

להוכיח מתוך אהבה

הנראה לבאר דהנה כאשר רואים אדם מישראל עובר עבירה יש חיוב של הוכח תוכיח את עמיתך (ויקרא יט, יז), ואסור להעלים עין מכך, ברם כבר כתבו הספה"ק שהתוכחה צריכה להיות בבחינה של אהרן הכהן, שהיה אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה (אבות א, יא), היינו שאת הבריות עצמם היה אוהב אהבה גמורה, ורק את העבירות שלהם לא היה יכול לסבול, ובנעימות הליכותיו היה מקרבן לתורה, כי אם המוכיח נוטר שנאה בלבו לחוטא עצמו, הוא עלול לקלקל בתוכחתו יותר מאשר להועיל.

חיבה, וכך הצליחו להשיב לב תועים רבים לעבודתו ית'.

להחזיר בתשובה ע"י הבעת אהבה

נראה שמזה הטעם אהב יצחק את עשו, דבאמת היו מעשיו של עשו שנואים עליו מאד, אלא שברצותו להחזירו למוטב היה מראה לו התקרבות וחיבה יתירה, כי אותו בעצם לא שנה רק את העבירות שעשה.

ועי"ז זכה להציל ממנו את הניצוצות הקדושים אשר היו גנוזים בגוויה, וכמו שפירשו הספה"ק עה"פ כי ציד בפיו אשר אלו נשמות אנטונינוס והגרים העתידים לצאת ממנו, (ועי במגלה עמוקות אופן פ"ג שרבי ואנטונינוס היו גלגול של יעקב ועשו, ורבי יהודה נשי"א ר"ת נצוצו של יעקב אבינו עיי"ש).

יצחק קירב את עשו

בדרך זה יבואר מה שאמר רש"י ואלה תולדות יצחק בן אברהם, יעקב ועשו האמורים בפרשה, רצ"ל שלא רק מיעקב נכתבה פרשה

שלמה בתורה אלא גם מעשו, כי בסופו של דבר היה גם לו תיקון.

ומהיכן למד יצחק דרך זו? לזה אמר אברהם הוליד את יצחק, כלומר למה נתוספה אות ה"א בשמו של אברהם אבינו, להורות על כי אב המון גויים נתתיך, פי' שהיה מקרב את כל העולם כולו תחת כנפי השכינה, ולפיכך הלך גם יצחק בעקבות אביו וקירב אף הוא את עשו בנו.

לכן מצינו (שבת פט, ב) כי לעתיד לבוא יטען יצחק עבור אלה מבנ"י אשר חטאו, ויאמר אם אתה סובל את כולם מוטב, ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך וכו', כי מדתו של יצחק היא להשפיע טובה לכל העולם, וללמד סניגוריא כי אפילו החוטאים בעצם טובים המה.

ומשו"ה כאשר נולד יצחק אמרה שרה כל השומע יצחק לי, ופירש"י ומ"א הרבה עקרות נפקדו עמה, הרבה חולים נתרפאו בו ביום, הרבה תפלות נענו, ורב שחוק היה בעולם, כי הרי מדתו של יצחק היתה להשפיע שפע ממעון הברכה לכל.

מעידן רעוא דרעוין תולדות תשכ"ג

עיון ובקיאות - מזה ומזה אל תנח יריך

ויעקב איש תם יושב אהלים.

נקט לשון רבים, וברש"י אהלו של שם ואהלו של עבר, איש תם, מי שאינו חריף לרמות קרוי תם.

שני דרכים בלימוד - עיון ובקיאות

הנראה דהנה יש שני דרכים בלימוד, הא' לחזור הרבה פעמים על כל מה שלומד, עד שיוכר כל התורה כולה. וכד הוינא טליא אמר לי הרה"ק מוהרי"ד מבעלזא זצ"ל לחזור ד' פעמים על כל דבר שאני לומד. ומקורו בחז"ל (עירובין נד:) שלמדו ממשנה רבינו דחייב אדם לשנות לתלמידו ארבעה פעמים. ומי שאינו זוכר בטוב על ידי חזרה של ד' פעמים, חייב לחזור יותר ויותר, ועד דדמי ליה כמאן דמנחא בכיסיה.

ודרך הב' הוא לעיין ולהתעמק בכל שמועה שלומד, ולדמות מילתא למילתא בסברות ישרות.

צריכים לקנות שני הדרכים

במקומות שאני למדתי קיימו בעצמם מזה ומזה אל תנח ירך, כי במשך כמה שעות ביום למדו בעמקות, ואז כתבו חידושים וחיבורים שלמים, ואילו ברוב שעות היום ישבו וחזרו על מסכתות בהבנת הפשט, וכאשר נתקשו באיזה ענין הניחו זאת בוצריך עיון להזדמנות אחרת, והמשיכו בלימודם, והיו כאלו שלמדו באופן זה חמשים דפים גפ"ת בכל יום.

זה שמצינו (ברכות טו) דרב יוסף סיני בעל שמועות הרבה, ורבה עוקר הרים בעמקות וחריפות. ותמיד היו בין גדולי ישראל משני הסוגים האלו.

ומסופר על אחד שנסתבך באיזה קושיא עצומה, ונסע והציע ספיקתו בפני גדול אחד שהיה בקי נפלא, ומיד הוציא לו הלה ספר ישן אחד שבו נדון קושיא זו ומתורצת באר היטב. הוא המשיך משם ונסע לגדול אחר שהיה למדן ועמקן, וכשהציע לו את קושייתו התחיל הלה לדון בה בעומק וברוחב, ועד שהעלה במצודתו אותו תירוץ שהראשון הראה לו כתוב בספר.

שניהם לדבר אחד נתכוונו, זה בבקיאותו, וזה בחריפותו.

שם ועבר - עיון ובקיאות

ולחלכה ולא למעשה אכן טוב הדבר לפלפל ולעיין לאסוקי שמעתתא, אמנם בשביל להורות הוראה למעשה יש יותר תועלת בבקיאות, מכיון שלא יתכן להורות מתוך סברא, רק מתוך ידיעה רחבה בדברי הפוסקים ש"ך ופרמ"ג וכו'.

אפשר לומר שבוה גם נבדלו שני אוהלים של שם ושל עבר, שבישיבה אחת למדו בדרך העיון, ובישיבה האחרת למדו בדרך הבקיאות. ויעקב אבינו חפץ להשלים עצמו בשני הדרכים גם יחד, ולכן היה יושב אהלים של שם ושל עבר.

לא הרועש וגועש הוא הלמדן?

והנה אצל עמא דארעא מקובל לראות את זה שמרעיש בקולי קולות כי הוא זה עוקר הרי הרים וטוחנן זו בזו בסברא, ואילו מי שיושב בפנינתו ומעיין בלימודו מבלי להתפלפל בריחתא דאורייתא אומרים עליו שאינו חריף אלא בעל שמועות.

אמנם דיעה זו בטעות יסודה, דאדרבה זה שיושב בהשקט ובשלווה יורד לעומקה של הלכה והוא מתון ומסיק דברים על בוריים יותר מזה שקופץ וגועש ומרעיש. וכך ראינו גם בדורות שלפנינו.

זזה שאמר הכתוב בשבחו של יעקב איש תם שאינו חריף, דמתוך שהצטנע בפירתו היו חושבים עליו שאינו יודע ללמוד בדרך העיון והחריפות, אבל אליבא דאמת היה יושב אהלים תרתי משמע, סיני ועוקר הרים.

משיעור חורש"י תולדות תשכ"ה

לא המקום גורם

הם עושים כלום, ואדרבא טוב להם יותר בלי עול תורה ומצוות.

בכל מקום יכולים לעבוד ה'

לא כאלה חלק יעקב, רק בכל מקום שנמצאים צריכין לראות ולבדוק מה שצריכין לתקן בנפש עצמם, ולא יאמרו כי המקום גורם, ושלא בכל מקום יכולין לעבוד את השי"ת, ובא"י יכולין יותר, כי רק טענות סרק והבל הם טענות הללו.

ובדי להפריך טענות שוא אלו, סבב השי"ת את בני" ארבעים שנה במדבר, ושם נתן להם את התורה, ולא המתין ליתנה עד שיבואו לא"י, וכדאיתא מהאריז"ל דהמדבר הוא מקום שמם ציה וצלמות מפני הקליפות והטומאה ששורים שם תמיד, וכשהיו בני" במדבר לא יכלו ללכת עד שהיו עמוד הענן והאש הולכין לפניהם, לסלק ולבער את החיצונים והקליפות.

ונתן הקב"ה את התורה במדבר להורות בזה שאפי' במקום שמם ומלא טומאה ג"כ יכולין לקבל התורה ולשמרה, ולהוציא מלב הטועים שרק בא"י המקודשת מכל הארצות יכולין לשמור מצוות התורה, דהאמת שהתורה לכל ישראל נאמרה, ובכל מקום, וכולם נתחייבו בה בשוה כי התורה היא נצחית.

בא"י לא ילמדו טוב יותר

הנה לא עת לחשות וההכרח לומר לאלו הבחורים שפנו אלי שברצונם לעלות לא"י ללמוד שם, וחושבים כי שם ילמדו טוב יותר, כי טעות הוא בידם, שלענין לימוד התורה אין נפ"מ המקום, שלא המקום גורם.

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק.

הדקדוקים ידועים שהתחיל בתולדות יצחק וסיים באברהם הוליד את יצחק, וכי זה הי' תולדותיו של יצחק אתמהה, וברש"י יעקב ועשו האמורים בפרשה, וצ"ב מה משמיענו בזה.

תירוץ הפושעים: כאן אין יכולים

כבר אמרתי כמה פעמים שיש שתי כתות שחולקים ביניהם, כי החפשיים פורקי עול, כשהם יושבים באמעריקא ורוצים לתרץ עצמם כי עבדא בהפקירא ניהא לי, אומרים שא"א לישב באמעריקא בין הגויים ולקיים מצוות התורה, כי טומאת הגויים שאנו מעורבים ביניהם מעכבת, אך בא"י מקום קדוש שהקדושה תסובב וממלא אותה, שם צריכין להחזיק מצוות התורה שאין שם עכוב כלל, וכך ל"ע הם יורדים מטה מטה בטענה זו, ויושבים בין הגויים ועושים כל מה שלבם חפץ, ה' ירחם.

כנגדם יש כת שניה, אלו הפושעים והמורדים שיושבים בא"י, שמתרצים עצמם שדאי להם בזה שדרים בא"י ואין סכנה שיתערבו ויתבטלו לגמרי בין הגויים, ולא כן בחו"ל שיש סכנת התבוללות הם צריכין לקיים מצוות התורה שלא יטמעו.

וכך רואים בעוה"ר שהפורקי עול בא"י דואגים רק לצרת אמעריקא לשמור אותם מסכנת התבוללות, והם נאה דורשים בכל מה שנוגע ליושבי חו"ל, אך לא נאה מקיימים, שלנפשם אין

ב"ה זכינו כאן לבחורים מצוינים לומדי תורה, אך טעות יהי' בידם אם יחשבו שאין זה המקום המתאים ללימוד התורה, ואדרבא יותר צריך לחזק כאן ולהרבות כבוד שמים להרבות תלמידים, והסוף יוכיח על תחילתו, כי בכל מקום יכולים יהודים להתקיים ולהתחזק בתורה, ולעלות במעלות העולות בית אל.

ביאור הכתוב

בזה אמרתי לפרש מאה"כ אלה תולדות יצחק בן אברהם, וברש"י יעקב ועשו האמורים בפרשה, שלא יאמר האומר שאין הצדיק יכול להתקיים כשעומד בשכנות הרשע, וכן לא יאמר האומר שהרשע לא יעמוד ברשעו כשעומד ע"י הצדיק שבהכרח ילמוד ממעשיו הטובים, כי צא וראה אלה תולדות יצחק בן אברהם שהם יעקב ועשו האמורים בפרשה, ואף שהי' עשו בן של צדיק ויושב לפני אביו ואחיו, ב' צדיקי עולם, אעפ"כ יצא לתרבות רעה, וכנגדו יעקב הצדיק אף שאח עשו ליעקב ונתגדלו יחד, אעפ"כ לא למד ממעשיו, אלא זה פירש לרעה וזה לטובה.

בייסוד "התאחדות התלמידים", תולדות תשל"א

כי התורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה ליטול יבא ויטול, ובמי שאין חשק התורה טבוע בלבו, טעות בידו אם יחשוב שאם יקום וילך למקום אחר ייטב לו, וששם יהי' לו חשקות התורה, כי היצה"ר ירדוף אותו לכל מקום שילך.

להתחזק בחו"ל יותר מבא"י

ועוד יותר צריך להתחזק בחו"ל יותר מבא"י, שנראה בעליל כי הטומאה רח"ל נלחמת בכל כוחה למנוע מלעשות מקום תורה בחו"ל הרבה יותר מבא"י, ומעולם לא יגעתו כ"כ הרבה למען ישיבה או מוסד תורה כמו כאן, ולאחר כל היגיעות והטרחות המרובות מן ההכרח לומר שעדיין לא באנו אל התכלית, וכאו"א משתמט והולך לו מלפעול בטענות מטענות שונות.

טומאה זו חובתנו לעקור אותה מכל וכל, ולבנות את בית ה', זו הישיבה הק', ממש כדוגמא שעושים בארה"ק, וכמו שאמרנו שכל המקומות שוים לטובה, וכמו שיכלו חכמי הש"ס בבבל וחכמי התוס' בצרפת וכדו', כן יכולים לעשות בכל מקום שבעולם.

התוכן:

לשנוא את החטא ולא את החוטא

להוכיח מתוך אהבה / שנאו רע - ולא החוטא / להחזיר בתשובה ע"י הבעת אהבה / יצחק קירב את עשו

עיון ובקיאות - מזה ומזה אל תנח ידיך

שני דרכים בלימוד - עיון ובקיאות / צריכים לקנות שני הדרכים / שם ועבר - עיון ובקיאות / לא הרועש וגועש הוא הלמדן!

לא המקום גורם

תירוץ הפושעים: כאן אין יכולים / בכל מקום יכולים לעבוד ה' / בא"י לא ילמדו טוב יותר / להתחזק בחו"ל יותר מבא"י / ביאור הכתוב

